

فلافل

ویژه نامه سفر و گردشگری | جیم جم | سه شنبه ۹۲/۹/۲۶ | شماره ۱۲۸

Travel & Tourism | JameJam | chamedan@jamejamonline.ir | No:128

ماشین بازی در پیست کویر

گردشگری هیجانی با تورهای SAFARI، آرام آرام در ایران جان می گیرد

صفحه ۴

درنگ

مردم، جاذبه گردشگری اند

■ میثم اسماعیلی

دیدن مردمان هر سرزمین برای گردشگران انگیزه مهمی است. در مفهومی کلی تر، مردم و شیوه برخوردشان، سبک زندگی و آیین‌هایشان در مجموعه‌ای وسیع تر به نام فرهنگ قرار می‌گیرند که یکی از مهم‌ترین معیارهای انتخاب مقصد برای گردشگران است. همین است که فرهنگ زندگی مردم خود می‌تواند دلیلی موجه برای حضور گردشگران بیشتر در این سرزمین باشد.

مهمان‌نوازی و مهربانی ایرانیان همیشه اولین نکته‌ای بوده است که گردشگران خارجی آن را عنوان کرده‌اند. صفتی که همواره می‌شده از زبان آنها شنید، کمک بی‌دریغ مردمان ایران به گردشگران خارجی است، اما چنین فهمی این روزها فقط با سفر به ایران به دست می‌آید، چون همه آنها که ایرانیان را مهربان می‌پندارند، پیش از سفر ذهنیتی متفاوت از آنها داشته‌اند؛ برداشتی غیردوستانه و تا حدی خصمانه که بدیهی است به واسطه وجود تعداد زیاد رسانه‌ها و سلطه نادرستان بر آنهاست.

باید بپذیریم امروز جهانیان، ایران را از طریق رسانه‌ها می‌شناسند و این اتفاق خیلی بدیهی و البته دو سوویه است. چرا که شناخت ما هم از مردمان کشورهای دیگر به واسطه اطلاعاتی است که از رسانه‌ها داریم.

پس گردشگری ایران باید بپذیرد رسانه‌ها ابزار بسیار مهمی در ارتباط بین مردمان دنیا هستند و وقتی خبری منفی از ایران روی تلکس خبرگزاری‌ها می‌رود تا چه حد می‌تواند مقصد مسافران را از ایران به کشورهای دیگر تغییر دهد. لیونل مسی به واسطه جادوی فوتبال در ده کوره‌های دورافتاده چین هم شناخته شده است و وقتی او واکنشی منفی نسبت به ایرانیان نشان می‌دهد به این مفهوم است که تعداد زیادی از جهانیان همراه با واکنش او ذهنیتی منفی نسبت به ایران و به تبع آن آمدن به ایران پیدا می‌کنند. این اتفاقات البته سوی دیگری هم دارد که به هفته گذشته مربوط می‌شود. آن هم اقدام پسندیده اداره میراث فرهنگی و گردشگری استان البرز درباره دلجویی از یک گردشگر آلمانی است که مورد سرقت در این استان قرار گرفته بود؛ در حالی که کریستین ایوان (گردشگر آلمانی همراه خانواده‌اش) اذعان کرد این سرقت نمی‌تواند ذهنیت او را نسبت به ایرانیان تغییر دهد. این که تنها زیرساخت‌های گردشگری، ثبت‌های جهانی آثار، تبلیغات برای طبیعت چهار فصل و... به تنهایی نمی‌تواند گردشگران را ترغیب به

سفر کند، فرهنگ مردم هم یکی از جاذبه‌هاست، جاذبه‌ای که نه ثبت جهانی می‌شود و نه در فهرست میراث ناملموس می‌رود، اما تا ثیرا تش شاید از همه آنها بیشتر باشد.

نظارتی

از دانه‌های انار
تسبیحی برای می‌سازم
تا در لحظه‌های قنوت بوزم

فرار از توالت‌های ایران

شاید باورتان نشود، اما یکی از مهم‌ترین معضلات گردشگری ایران، دستشویی است. این نکته آنقدر مهم هست که حتی اسفندیار رحیم مشایی، رئیس پیشین سازمان میراث فرهنگی و گردشگری ایران حل این موضوع را جزئی از برنامه‌هایش اعلام کرد و حتی رفع این مشکل را تحولی در گردشگری ایران نامید. هر چند هنوز هم گردشگری ایران معطل یک دستشویی بین راهی است.

سال‌هاست وقتی یک گروه خارجی به جاده‌های ایران می‌رود، یا به در بسته سرویس‌های بهداشتی بین راهی برخورد می‌کنند یا به دستشویی‌های خراب. این در حالی است که گردشگران خارجی به نظافت اهمیت خاصی می‌دهند. این معضل متأسفانه محدود به جاده‌های بین راهی نیست. این که در هیچ کجای کرمانشاه (به استثنای هتل‌ها) حتی یک توالت فرنگی هم وجود ندارد شاید در اذهان بسیاری چنین برآید که خیلی موضوع مهمی نیست، اما وقتی بگوییم در مجموعه ثبت جهانی شده بیستون نیز چنین امکانی برای گردشگران خارجی وجود ندارد، واقعا جای تأسف است. این هفته مهدی حجت، قائم‌مقام سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در نخستین نشست رسانه‌ای‌اش باز هم به این موضوع اشاره کرد. او در بخشی از سخنانش که درباره معضلات گردشگری در ایران بود، گفت: به گردشگران خارجی که به ایران وارد می‌شوند می‌گویند بین شهرهای ایران قرص ضد ادرار مصرف کنید تا نخواهید از سرویس‌های بهداشتی بین راهی استفاده کنید! و این یعنی ضد تبلیغ برای گردشگری ایران و زنگ خطر برای شخص آقای مهدی حجت.

سوز هفته

پلنگ زخمی، می‌میره

یکی از جاذبه‌های گردشگری حیات وحش، حیواناتی هستند که به گونه‌های نادر حیوانی مشهور شده‌اند. به عبارت دیگر بازدید از نحوه زیست و زندگی و زاد و ولد این حیوانات امروزه در جهان جاذبه‌ای پولساز برای صنعت گردشگری محسوب می‌شود، اما در سراسر ایران زمین، دیگر جایی برای در امان ماندن پلنگ این گونه نادر حیوانی، نمانده است. شیرینی بخشش نوروز حیدری - چوپان لرستانی - چند هفته‌ای بیشتر نگذشت و دوباره طبیعت ایران داغدار گونه جانوری منحصر به فرد شد. داغ کشتار بیرحمانه پنج قلاده از گونه ارزشمند و در معرض انقراض کشورمان در هفت ماه اخیر هنوز تازه است که یک قلاده پلنگ دیگر در لرستان به دلیل تصادف با تومبیل کشته شد؛ در حالی که در سال ۹۱ کشته شدن همین تعداد پلنگ البته در یک سال موضوع را به مجلس کشاند و قرار شد فراکسیون محیط زیست مجلس، پاسخگویی مسئولان سازمان محیط زیست را در خصوص کشتار بی‌رویه پلنگ پیگیری کند. این ماجرا در نهایت با سکوت سازمان محیط زیست به عنوان متولی حفاظت از حیات وحش و تنوع زیستی به اتمام رسید تا پلنگ‌ها کماکان در ایران کشته شوند و هیچ مرجعی نتواند از این کشتار جلوگیری کند. البته آمار غیر رسمی خبر از کشتار سالانه بیش از ۱۵ قلاده پلنگ در کشور می‌دهد. به هر حال این دومین پلنگی است که ظرف یک هفته کشته می‌شود. مورد پیش در استهبان اتفاق افتاد، جایی که یک پلنگ به خاطر مسمومیت و احتمالاً مسمومیت با طعمه مسموم، تلف شده بود. این رخدادها و بیش از همه، تصادف حیوانات وحشی با خودروهای عبوری از تجاوز انسان به زیستگاه این جانوران حکایت دارد. این تصادف نشان می‌دهد تجاوز انسان به محدوده پلنگ‌ها تنها به از بین رفتن قلمرو و طعمه آنها که موجب تمایل این جانور به نزدیک شدن به آبادی‌ها و سکونتگاه‌های انسانی می‌شود، تا کشته شدن آنها در جاده‌ها نیز گسترده شده است. زنده‌گیری توله‌های پلنگ برای فروش یا شکار پلنگ‌های بالغ برای فروش پوست را نیز باید به دیگر عوامل موثر در کاهش جمعیت این گونه اضافه کرد. بخصوص با سخت‌تر شدن شرایط اقتصادی به نظر می‌رسد این مورد شدت بیشتری یافته به نحوی که سه مورد از کشفیات امسال به فروش پوست یا توله زنده پلنگ مربوط بوده است.

اتفاق هفته

پیشنخوان

جلوه‌های جهانگردی عشایر ایران

در این کتاب قلمروی پیشینه تاریخی بیلاق و قشلاق مسیره‌های کوچ، زمان، پوشاک، مسکن، صنایع دستی، موسیقی عشایر برای ایرانیان معرفی می‌شود. بیست‌ونهمین جلد از مجموعه راهنمای جامع ایرانگردی با اطلاعاتی درباره ایلات و عشایر ایران تدوین شده است. در مطالب کتاب براساس قلمروهای جغرافیایی یا شهرت و بزرگی همچنین تمایزات قومی ایلات فراهم شده است. کتاب با عکس‌هایی رنگی از جلوه‌های مختلف زندگی ایلات عشایر گوناگون کشور همراه است و با فهرست منابع به پایان می‌رسد. جلوه‌های جهانگردی عشایر ایران نوشته حسن زنده‌دل، که چاپ اول توسط انتشارات ایرانگردان در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.

جامعه‌شناسی جهانگردی و مسافرت

در این کتاب، جامعه‌شناسی جهانگردی و مسافرت ذیل چهار فصل بررسی شده است: تعطیلات زمان جهانگردی انگیزه‌ها و ارزش‌های جهانگردی و مسافرت آثار فرهنگی - اجتماعی جهانگردی و روش‌های جامعه‌شناختی جهانگردی. در بخشی از پیشگفتار آمده است: بدون شک جامعه‌شناسی جهانگردی از نظر محتوا، رشته نسبتاً تازه‌ای است و به گفته آلن تورن باید سختی مرحله شکل‌گیری خود را پشت سر بگذارد، زیرا ناگزیر است گذشته را بدون انکار آن به خدمت بگیرد. این کتاب نوشته ترانه امیرابراهیمی، صلاح‌الدین محلاتی، روبر لانکوار است که توسط مرکز انتشارات دانشگاه شهید بهشتی که چاپ اول آن سال ۱۳۸۱ منتشر شده است.

آیین: آق‌قویون ترکمن

جشنی برای ۶۳ سالگی مردان

رسم شصت و سه سالگی یا آق‌قویون که در میان ترکمن‌های ایران رایج است، تبلور احترام فراوانی است که آنان برای پیامبر بزرگ اسلام، حضرت محمد(ص) قائل‌اند. در رسم مزبور تقارن و همسن بودن با حضرت محمد(ص) نشانه‌ای از کمال و تعالی تلقی می‌شود. اجرای این آیین نشانه‌ای از احترام به سالمندان بوده و در گذشته بیش از دوران کنونی رواج داشته است. طی سال با رسیدن هر فرد ترکمن به سن شصت و سه سالگی این جشن سنتی و آیینی در گوشه و کنار گلستان برگزار می‌شود. این جشن که نمادی از رفتار شایسته و فاصله گرفتن از تیرگی‌ها و بدی‌هاست، در گذشته همراه با مراسم خاصی اجرا می‌شد. مردان ترکمن که به آق‌آش نایل می‌شدند، با ذبح گوسفندی سفید ولیمه می‌دادند و غذاهایی به رنگ سفید طبخ می‌کردند. در گذشته براساس سبک زندگی ترکمن‌های اولیه که وابسته به کوچ‌روی و دامداری بود و همچنین به‌دلیل جنگ‌های پی‌درپی، وضع نامناسب اقتصادی و بهداشتی و ته‌اجمات مکرر همسایگان به اقوام ترکمن‌ها، کمتر فردی به سن شصت و سه سالگی می‌رسید. از طرف دیگر این سن منطبق با سن بابرکت پیامبر اسلام(ص) است، بنابراین هر فردی که به این سن می‌رسید برای وی جشن آق‌قویون برپا می‌کردند. ترکمن‌ها قبل از اسلام پیرو دین «شامانیسم» بوده و یافته‌ها نشان می‌دهد که برگزاری جشن آق‌آش یا آق‌قویون ریشه در گذشته‌های دور نداشته و بعد از پذیرش اسلام توسط اقوام ترکمن، بین آنها رواج یافته است. این جشن مناسبت خاصی ندارد و فقط در سالروز شصت و سه سالگی مردان ترکمن اجرا می‌شود و اکنون نیز بیشتر در مراکز و مناطقی رایج است که هنوز شهرنشینی در آن بخوبی رواج نیافته است. اکنون این آیین در برخی مناطق هوتن، برخی روستاهای گمیش تپه، برخی روستاهای شمال آق‌قلا که هنوز نسیم مدرنیسم شهری به آنها نرسیده و جدایی از سنت‌ها در آن شکل نگرفته، به چشم می‌خورد.

حکایت: خانه طباطبایی‌ها

عاشقیت ۱۳۰ ساله

جاذبه‌های گردشگری در شهرهای مختلف ایران تنها محدود به معماری، بافت طبیعی، زیبایی یا قدمت و تاریخ آن نیست. گاه جاذبه‌ای تنها به واسطه روایت‌ها و حکایاتی که با آن است معنا پیدا می‌کند و زیبا می‌شود. حکایت‌هایی که میان مردم بومی آن منطقه رواج دارد و گاه از زبان راهنمایان برای گردشگران آن منطقه بازگو می‌شود. یکی از این حکایت‌ها داستانی است که درباره خانه‌های تاریخی طباطبایی‌ها و بروجرودی‌های کاشان نقل می‌شود. خانه طباطبایی ملک شخصی حاج سیدجعفر طباطبایی نطنزی بوده است؛ تاجری خوش نام و معروف در دوران قاجار که شهرت نامش در صنعت فرش از مرزهای ایران هم فراتر بوده است. مساحت خانه را ۴۷۳۰ متر نوشته‌اند که به سه بخش اندرونی، بیرونی و بخش خدمه تقسیم می‌شود. حکایت می‌کنند زمانی که مرحوم حاج سیدحسن نطنزی (مشهور به بروجرودی) تاجر معروف فرش کاشان دختر همکارش، مرحوم حاج سیدجعفر نطنزی را برای پسر خود سیدمهدی خواستگاری کرد، خانواده دختر (که در خانه فعلی طباطبایی‌های کاشان زندگی می‌کردند) ساخت خانه‌ای در شأن و موقعیت اجتماعی‌شان را برای محل زندگی دخترشان شرط این ازدواج قرار دادند.

خانواده بروجرودی از معروف‌ترین معمار شهر (استادعلی مریم کاشانی) خواستند که خانه مورد نظر را بسازد. استاد بعد از به پایان رساندن سفت‌کاری خانه برای انجام نازک‌کاری و تزئینات از برجسته‌ترین هنرمندان نگارگر شهر دعوت به عمل آورد. این هنرمندان داستان‌ها و روایات عاشقانه خمسه نظامی و هفت پیکر جامی را در همه‌جای طاق‌ها و رواق‌ها به تصویر کشیدند. ساخت این خانه حدود ۱۸ سال، توسط ۲۵ معمار و هنرمند به طول انجامید. (در زمان حکومت ناصرالدین شاه، از سال ۱۲۸۰ تا ۱۲۹۲ ساخته شد.) اکنون حدود ۱۳۰ سال از عمر این خانه سپری شده است. البته در روایتی دیگر این داستان ادامه پیدا می‌کند؛ به این قرار که وقتی ازدواج صورت می‌گیرد تنها پس از شش ماه عروس این خانه به دلیل ابتلا به بیماری لاعلاجی از دنیا می‌رود. هر چند این ادامه تلخ ماجرا در برخی روایت‌های این منطقه نقل نمی‌شود.

بکر و زیبا: دریاچه شهیون

رنگ آمیزی روی بوم جاده

جنوب ایران به مردمان خونگرمش شهره است، به سمبوسه‌های داغ و آتشین و قلیه‌ماهی‌های خوش طعمش. به کوچه‌های خاک‌خورده و داغش، گل کوچیک‌های گاه و بیگاهش. اما هست جاذبه‌های فراوانی در این خطه از ایران که هنوز جزیی از این فهرست نشده است. جاذبه‌هایی که برای مردمان ایران زمین ناشناخته مانده، چون کمتر از آنها گفته شده است. دریاچه «شهیون» یکی از آنهاست که در فاصله حدود ۱۵ کیلومتری شهر دزفول در استان خوزستان قرار گرفته است. وجود چند جزیره کوچک و بزرگ که روی آنها انبوهی از درختان کنار و بادام کوهی به چشم می‌خورد، جلوه دیگری به دریاچه بخشیده، به گونه‌ای که جزیره بزرگ وسط دریاچه با مساحتی بالغ بر ۶۰ هزار مترمربع چشم‌انداز زیبایی را به وجود آورده است. این دریاچه یکی از زیباترین دریاچه‌های ایران است که در شمال غربی دزفول و پشت دو کوه شاداب و تنگوان به وجود آمده و چهره زیبایی به منطقه شهیون بخشیده است.

این منطقه تنها به دریاچه شگفت و زیبایش مشهور نیست. بافت طبیعی شهیون یکی از پاتوق‌های مردم دزفول و البته خوزستان است، یا حتی روستای مشرف به این دریاچه؛ یعنی روستای پامنار. آنجا همه چیز هست، هر آنچه باید باشد؛ از کوه، دریاچه و مرغزار تا فرهنگ، هنر، اصالت و سکوت. اصلا خود جاده منتهی به دریاچه هم انگیزه‌ای است برای سفر. برای رسیدن به این دریاچه باید از جاده شهیون تا جاده انحرافی دریاچه طی مسیر کرد. این جاده تا پای دریاچه به صورت آسفالت‌ه است. در قسمتی مشخص از کنار دریاچه شهیون یک پارکینگ مناسب به همراه تعداد زیادی قایق برای گردشگران وجود دارد. با یک ساعت پیاده‌روی می‌توانید به منطقه بسیار زیبا و سرسبز و پوشیده از درختان نخل برسید.

مشاغل: حناسابی یزد

رنگاره‌های فراموش شده

زندگی شهری خودش را آرام‌آرام به سنت‌های پیشینیان تحمیل کرده است. یکی از مصادیق آن از میان رفتن پیشه‌های مختلفی است که این روزها دیگر کاربردی ندارد، یا اگر دارد شکل امروزی آن رواج پیدا کرده است. شغرفایی در کاشان، شیوه‌های پخت نان در شهرهای مختلف، عبادوزی و... نمونه‌هایی از این پیشه‌ها هستند. حناسابی هم یکی از این پیشه‌هاست که در یزد رواج داشته و این روزها از رونق افتاده است. البته هنوز کارگاه‌های حناسابی در یزد هست، اما برخی از آنها تغییر کاربری داده و به عنوان مثال رستوران شده است تا حداقل فضای این شغل دچار تغییر نشود. در یکی از خیابان‌های این شهر سنگ آسیابی به چشم می‌خورد که در میان مردم به سهره مازاری مشهور است. سنگ حناسابی سهره مازاری یادگار روزهایی است که در همین محل کارگاهی بود و شترهایی به این سنگ بسته می‌شدند و سنگ را می‌چرخاندند و می‌چرخاندند تا برگ‌های سبز حنا زیر سنگ، آسیاب شود.

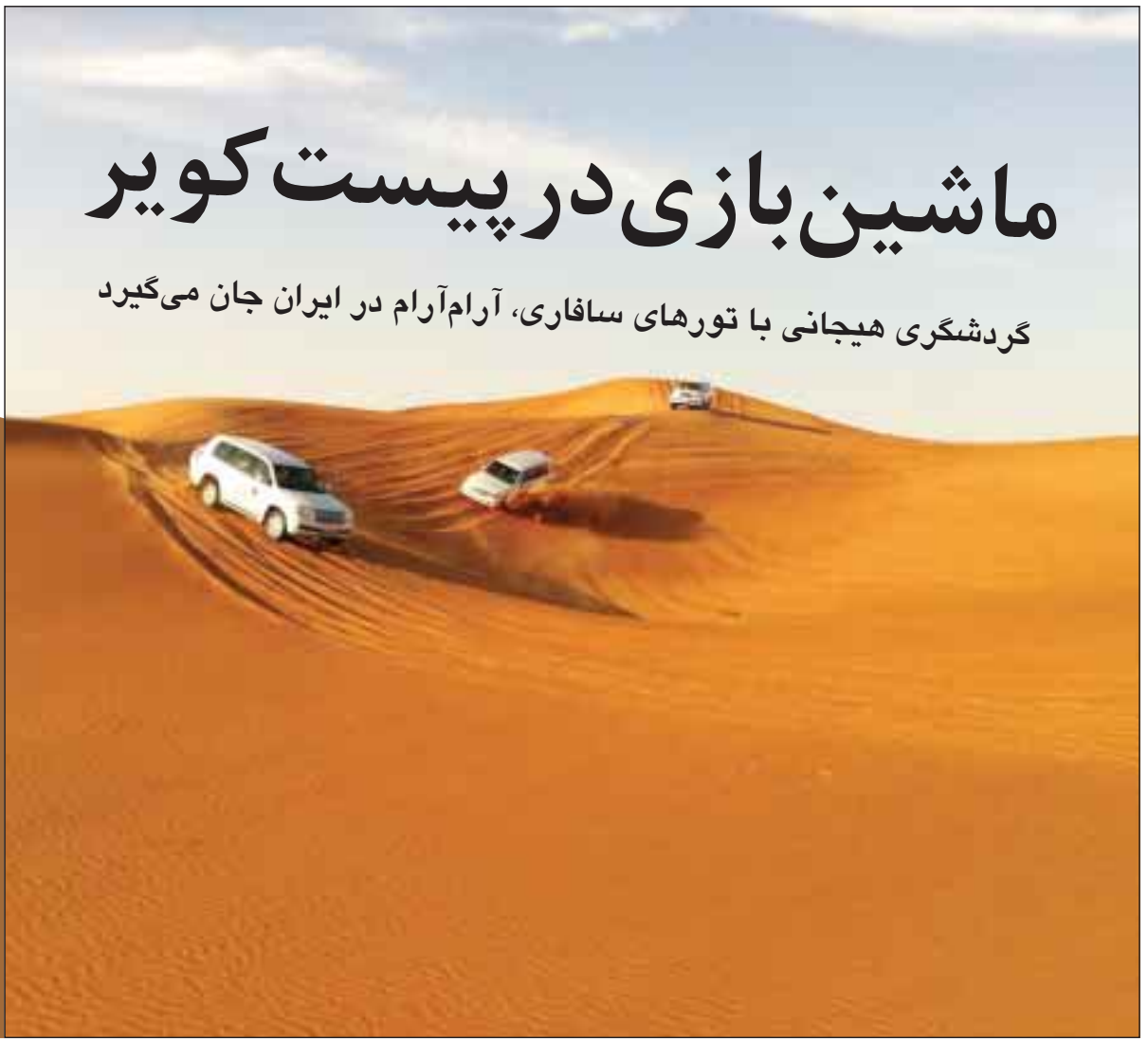
حالا چندین و چند سال از آن زمان و کارگاه‌ها و کارخانه‌های حناسابی می‌گذرد ولی هنوز هم در گوشه و کنار این شهر پیرمردانی کارگاه‌های حناسابی خود را سراپا نگه داشته‌اند و پیشه خود را ادامه دادند.

حنا در یزد کشت نمی‌شود چون حنا هم جای گرم می‌خواهد و هم مرطوب برای همین هم در بم، جیرفت و ایرانشهر کاشته می‌شود که در سه دوره برداشت می‌کنند.

معمولا کارگاه‌های حناسابی ۵ سنگ برای سابیدن حنا دارد، البته بعضی از کارگاه‌های کوچک‌تر تعداد سنگ کمتری دارند. وقتی برگ حنا خریداری می‌شود زیر این سنگ‌ها قرار می‌گیرد. به طور کلی زیر هر سنگی ۳۰۰ کیلو حنا ریخته می‌شود که در طی ۳ ساعت حنا پودر شود. نیم ساعت آخر ۲۰ کیلو تخم گل آفتابگردان در حنا ریخته می‌شود تا به آن جلا دهد. اگر این تخم‌ها زودتر ریخته شوند، حنا چرب‌شده و دیگر پودر نمی‌شود.

ماشین بازی در پیست کویر

گردشگری هیجانی با تورهای SAFARI، آرام آرام در ایران جان می‌گیرد

■ میانگین سنی گردشگران تورهای SAFARI ۲۵ تا ۳۰ سال است، اما میانسالان بین (۴۰ تا ۵۰ سال) هم از هیجان این تورها به شدت استقبال می‌کنند

هیجان میان شن‌های روان

برای SAFARI کجای ایران مناسب است؟

کویر مرنجاب: مرنجاب برای اهالی سفر میان کویرها و بیابان‌های ایران نامی آشناست. کویری که در فاصله ۵۰ کیلومتری شمال شرق آران و بیدگل شهر کاشان قرار گرفته و کاروانسرایش (در حاشیه این کویر) محل خوبی برای اقامت است. در فاصله ۴ کیلومتری شرق کاروانسرا چاه آب شیرینی قرار دارد که به چاه دستکن شهرت دارد. وجود آب شیرین در این چاه به دلیل وجود فیلترهای عظیم ماسه‌ای است که شورابه‌های زیرزمینی را تصفیه کرده و آب نسبتاً گوارایی با درصد نمک پایین در دسترس قرار می‌دهد.

چنانچه از نزدیکی کاروانسرا به سمت جنوب نگاه کنید، کوهی را خواهید دید که توسط تپه‌های ماسه‌ای احاطه شده است و به کوه کلنگ شهرت دارد. فاصله این کوه تا کاروانسرا حدود پنج کیلومتر است که می‌تواند یک پیاده‌روی دلپذیر و سبک را در میان ماسه‌ها فراهم کند. مناظر کویر از فراز این کوه بسیار زیباست. همچنین به کسانی که به ماجراجویی و رانندگی در کویر علاقه‌مندند این مسیر پیشنهاد می‌شود.

کویر خارا (ورزنه): کویر خارا در ۱۰۰ کیلومتری شرق اصفهان و ۱۵۰ کیلومتری غرب یزد در استان اصفهان قرار دارد. کویر خارا نام خود را از روستایی در حاشیه جنوبی خود با نام خارا گرفته است. این منطقه در سال‌های اخیر با این نام شناخته می‌شود. از دیگر نام‌های این منطقه می‌توان به کویر ورزنه و کویر حسن آباد اشاره کرد. مناظر تالاب گاوخونی از فراز تپه‌های شرقی آن بسیار زیبا و بدیع است. نمکزار تالاب از طریق جاده خاکی حسن آباد به معدن نمک قابل دسترسی است. همچنین تپه‌های ماسه‌ای منطقه قابلیت مناسبی برای «افرود» و «کمپینگ» دارد.

کویر مصر: اگر اهل سینما باشید احتمالاً نام این روستا را شنیده‌اید؛ چرا که فیلم به یادماندنی «خیلی دور خیلی نزدیک» در این روستا فیلمبرداری و زیبایی‌های طبیعت این منطقه در فیلم میرکریمی به درستی ثبت شد. این روستا در ۴۵ کیلومتری شرق شهرستان جندق و در ۳۰ کیلومتری شمال شهرستان خور اصفهان است. منطقه امیرآباد در فاصله دو کیلومتری روستا دارای تپه‌های شنی و پوشش گیاهی غنی از درختچه‌های گز و تاغ و نخل‌های زیباست که مناظر بسیار زیبایی را پدید آورده، روستای فرحزاد نیز در شمال روستای مصر سرشار از نخلستان‌های زیباست که توسط شن‌های روان محصور شده و محل خوبی برای SAFARI است. نیزار مصر هم در شش کیلومتری شرق این روستا قرار دارد که بر اثر آب چشمه‌ای زیبا پدید آمده است. این نیزار دارای نی‌های بلند است که ارتفاع بعضی از آنها به چهار متر می‌رسد.

بیارجمند: کویر کوچکی در استان سمنان که در بخش شرقی کویر دامغان قرار گرفته است. این کویر به صورت فصلی خشک شده هر چند برکه‌های باتلاقی پراکنده‌ای گاه در بخش شرقی آن دیده می‌شود. از شهرستان بیارجمند به سمت جنوب غربی راه خاکی وجود دارد که پس از طی مسافتی حدود ۴۵ کیلومتر از داخل این کویر می‌گذرد و به «طرو» منتهی می‌شود.

کویر شهداد: شهداد تا کرمان صد کیلومتر فاصله و تا شهر افسانه‌ای «کلوتها» ۴۰ کیلومتر فاصله دارد. این منطقه در بین زمین‌شناسان به یکی از «قطب‌های گرمایی زمین» معروف است. این کویر کمپ خوب و مجهزی هم دارد که کار را برای دوستداران SAFARI ساده‌تر و البته ایمن‌تر می‌کند. برای رسیدن به کمپ کویری شهداد باید از دو کیلومتری جاده شهداد به ماهان وارد جاده شهداد - نهبندان شد و پس از طی مسافت ۱۵ کیلومتر وارد جاده کمپ کویری شد. (سمت شرق جاده) بعد از ورود به جاده کمپ پس از طی مسافتی حدود ده کیلومتر به کمپ کویری شهداد می‌رسید.

رانندگان حرفه‌ای و حدود شش تا هفت اتومبیل سالم برای جابه‌جایی ۲۰ تا ۳۰ نفر است.

در تورهای طراحی شده، مقاصد تابستانی را مناطق البرز شرقی و مرکزی مثل منطقه جهان نما و بولا با ارتفاع بالای ۲۰۰۰ متر و مقاصد پاییزی را که از مهر و آبان تا اوایل زمستان ادامه دارد مناطق کویر مرکزی تشکیل می‌دهد.

میانگین سنی متقاضیان این تورها ۲۰ تا ۳۰ سال است، اما افراد میانسال (بین ۴۰ تا ۵۰ سال) هم از هیجان این تورها به شدت استقبال می‌کنند. هزینه تورهای SAFARI که شامل برنامه‌های آموزشی در زمینه‌های مختلف از جمله معرفی گونه‌های حیوانی، گیاهی یا جغرافیای طبیعی و وعده‌های غذایی و بیمه حوادث و هزینه راهنمایان حرفه‌ای می‌شود برای هر نفر حدود ۱۵۰ هزار تومان است. معمولاً تورهای دو تا چهار روزه SAFARI را بازدید از دره رود، گرمسار و مرنجاب تشکیل می‌دهد و برای بیشتر از چهار روز، حرکت به سمت کویر ورزنه، نائین، بازدید از باتلاق گاوخونی و بازدید از منطقه انارک تدارک دیده شده که مهم‌ترین ویژگی تورهای SAFARI نسبت به تورهای گروهی با اتوبوس هیجان و لذت وصف‌نشدنی آن است.

کویری، روانه دریاچه بزرگ نمک «شط الجرید» در «توزر» می‌شوید. مکانی که سراب‌های بیابانی شما را گمراه می‌کنند. در شهر توزر اسب‌سواری با کالسکه‌های سنتی در دور شهر و بازدید از موزه «دار شریط» را فراموش نکنید.

یادتان نرود که صبح زود باید برخیزید، چون طلوع خورشید روی دریاچه نمک منظره شگرفی را برای مسافران کویری رقم می‌زند که اگر آن را از دست بدهید، شاید فرصت دوباره‌ای برایتان ایجاد نشود. بعد از این شهر هیجان فرا می‌رسد، در این جا می‌توانید دو گونه SAFARI را امتحان کنید؛ یکی SAFARI با ماشین‌های دو دیفرانسیل در میان کوهستان‌های اطلس و بین روستاهای این منطقه و دیگری سفر به اعماق کویر و گذر از رمل‌ها و تپه‌های شنی صحرای بزرگ آفریقا. از بخش‌های ماجراجویانه این سفر پیاده روی در کنار باتلاق‌های دریاچه نمک است.

■ سمیه نیکانلو

ظرفیت کویری ایران می‌تواند طرفداران ورزش‌های هیجانی مثل آفرود و SAFARI را به ایران جذب کند و از این طریق هم نام ایران بار دیگر در جهان مطرح شود و هم گردشگری نیمه جان ایران رونقی بگیرد. SAFARI حتی در واژه هم برای گردشگری ایران تازه است. تفریحی جذاب که حالا آرام آرام دارد جای خود را میان دوستدارانش باز می‌کند؛ لذت سرعت میان شن‌های کویر یا راندن در پیستی طبیعی بی‌هیچ مانعی. طبیعت ایران هم ظرفیت بالایی در گوشه‌گوشه‌اش برای این هیجان دارد. از رمل‌های شاهرود گرفته تا کویر مرنجاب.

کویرگردی با فوربیل، لندرور و لندکروز یکی از مهیج‌ترین تورهای فصل سرد است هر چند سابقه برگزاری چنین تورهایی تحت عنوان تور SAFARI در ایران بسیار کم است. ویژگی اصلی تورهای SAFARI، هیجان زیاد و کویرنوردی حرفه‌ای است که شما را به گوشه‌های پنهان این طبیعت خاموش می‌برد.

در این گونه از تورها از مبدا تا مقصد، لندورها با حضور سه سرنشین در مسیر مشخص شده حرکت می‌کنند و اعضای تور با رعایت نظم کلی، مسافران ماجراجو را به دیدن مقاصد مختلف می‌برند. اصل کلی در این تورها، تجربه زندگی در طبیعت و کمپینگ چند روزه در آن است. برای برگزاری تورهای SAFARI استانداردترین وسیله نقلیه لندور است که از قدرت بالا و پشتیبانی فنی خوبی در داخل کشور برخوردار است. دغدغه اصلی برای برگزاری این تورها، حضور رانندگان حرفه‌ای و کاربرد است. بنابراین مهم‌ترین مساله برای برگزاری چنین تورهایی جمع کردن

SAFARI در تونس

تورهای SAFARI تونس برای خود حال و هوای عجیبی دارد. این SAFARI با حرکت از شهر تونس آغاز می‌شود و اولین مقصد بازدید آملی تئاتر بزرگ رومی در منطقه «الجم» است که نمونه سالمی از کلسئوم شهر رم است. آثار رومی این شهر بسیارند و به قرن سوم پس از میلاد باز می‌گردند. سپس با گذر از باغ‌های زیتون و دهکده ساحلی اسفاکس به شهر «متمتا» می‌رسیم. شهری که بخش‌هایی از فیلم جنگ ستارگان در آن ساخته شده است.

در ادامه مسیر به سمت جنوب با گذر از استپ‌های بیابانی به عشایر بیابان‌نشین بربری می‌رسیم! جایی که در کنار چادرهای بادیه‌نشینان گله‌های بز و شتر در حال چرا هستند. روز دوم صبح زود و بعد از صبحانه، پس از گذشتن از دهکده‌های

سرماي زمستاني و جشن‌هاي ايراني

شهر و استان همدان به‌عنوان پایتخت تاریخ و تمدن ایران، با توجه به داشتن موقعیت ویژه جغرافیایی در دامنه زاگرس و امکانات آن، جایگاه ویژه‌ای در گردشگری زمستانی دارد. در این استان هر ساله جشنواره زمستانی برگزار می‌شود. زمان برگزاری این جشنواره در سال گذشته پنجم تا دهم بهمن بود که در آن علاوه بر ورزش‌های مرسوم همچون اسکی، یخ‌نوردی و برف‌بازی، برنامه‌های متنوعی چون اجرای تئاتر خیابانی و مسابقه عکس تندیس‌های یخی هم برپا بود.

برگزاری کوهنوردی، صعود سرعتی به قله الوند، برپایی مسابقات یخ‌نوردی یا سنگ‌نوردی، مسابقات سراسری تیراندازی به اهداف پروازی و مسابقات دوچرخه‌سواری و ساخت بزرگ‌ترین تندیس برفی ایران، از برنامه‌های این مجتمع در ایام جشنواره است. از دیگر نکات قابل توجه در این جشنواره زمستانی، خدمات ویژه‌ای است که به اқشار خاص از جمله دانش آموزان و فرهنگیان ارائه می‌شود.

جشنواره زمستانی سرعین

در استان اردبیل جشنواره زمستانی از بهمن تا نیمه اسفند در خلخال و سرعین برگزار می‌شود. برای این جشنواره برنامه‌های متنوعی تدارک دیده شده است تا گردشگران داخلی و خارجی از زیبایی‌های صنعت گردشگری استان بویژه آب‌های گرم و دامنه‌های سبلان و مناطق برفگیر استفاده کنند. این جشنواره با محوریت بازی‌های برفی و یخی و تندیس‌سازی در منطقه نمونه گردشگری اردبیل - خلخال برگزار خواهد شد.

در فراخوان سال گذشته جشنواره زمستانی برف و یخ از علاقه‌مندان، گردشگران و هنرمندان تندیس‌ساز و مجسمه‌ساز برای شرکت در مسابقات دعوت شده بود. برنامه‌های اسکی بازی در پیست اسکی آوارس در سرعین - از پیست‌های شاخص در کشور - نیز از دیگر برنامه‌های این جشنواره است.

برای جذب گردشگر بیشتر سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان اردبیل در نظر دارد طی زمان برگزاری جشنواره زمستانی تخفیف‌های ۳۰ تا ۵۰ درصدی به خدماتی اعم از مراکز اقامتی، پذیرایی و آب‌های گرم سرعین اختصاص دهد.

شهر برفی در کوه‌رنگ

شهرستان کوه‌رنگ در استان چهارمحال و بختیاری براساس دسته‌بندی که سازمان هواشناسی دارد، جزو مناطق با بارش برف فوق‌سنگین محسوب می‌شود به گونه‌ای که بارش برف در ارتفاعات زردکوه در برخی نقاط به حدود ده متر می‌رسد. بارش برف و سرمای شدید که گاه به ۳۰ درجه زیر صفر هم می‌رسد، باعث شده که فرصت‌های خوبی برای گردشگری زمستانی در شهرستان کوه‌رنگ به وجود آید.

همین است که حالا چند سالی می‌شود در این استان جشنواره شهر برفی برگزار می‌شود. از خبرها چنین برمی‌آید که امسال هم باید منتظر برگزاری این جشنواره هم‌زمان با دهه فجر در شهر کوه‌رنگ باشیم. در این جشنواره، مجسمه‌های برفی ساخته می‌شود و مانند سال‌های گذشته ۳۵ گروه پنج نفره به مدت سه روز رقابت می‌کنند. زمینه‌سازی برای طراحی و اجرای بین‌المللی برف‌آورد سالانه، نگرش ویژه به جاذبه‌های چهارمحال و بختیاری به‌عنوان مقصد گردشگری زمستانی کشور، جذب گردشگران زمستانی با بهره‌مندی از هتل‌ها، مهمانسراها و پیست اسکی مجهز از مهم‌ترین اهداف برگزاری جشنواره شهر برفی کوه‌رنگ است.

گرمای گردشگری در فصل سرد

جشنواره‌های زمستانی رونق دوباره‌ای به سفر در فصل سرد داده‌اند

■ علی معزون

زمستان، آدم‌ها را کوچ می‌دهد کنج خانه‌هایشان، این شاید خلصت سرما باشد. همین است که تعداد سفرها در این فصل بشدت کم می‌شود و افراد ترجیح می‌دهند به جای راهی جاده‌های سرد شدن، روانه خانه شوند و در کنار خانواده باشند. هستند افرادی هم که فصل سفرشان زمستان است؛ زیرا شمالی را که آنها از طبیعت در این فصل می‌بینند، نمی‌توانند در هیچ فصل دیگری مشاهده کنند.

همین ویژگی دللیلی شد تا بسیاری به این فکر بیفتند که می‌توان از این ظرفیت استفاده کرد؛ ظرفیت فصل زمستان برای گردشگری. به‌همین دلیل بسیاری از نقاط سردسیر جهان با راه‌اندازی جشنواره‌های زمستانی رونقی به کسب و کار گردشگری دادند و بسیاری از افراد را از همان کنج خانه‌هایشان در فصل سرد بیرون کشیدند و به مهمانی برف و سرما آوردند. ایران هم با توجه به طبیعت چهارفصلش از ظرفیت بالایی برای این گونه جشنواره‌ها برخوردار است. ناگفته نماند که گردشگری زمستانی در این چند سال مورد توجه مسئولان و دست‌اندرکاران صنعت گردشگری ایران هم قرار گرفته و هر ساله در برخی استان‌ها چنین جشنواره‌هایی برگزار می‌شود.

نوستالژی کودکی: آن وقت‌ها که بچه بودیم، برف برایمان اتفاق بود؛ اتفاقی که اگر می‌افتاد و خوب هم می‌افتاد نتیجه‌اش این می‌شد که صبح از خواب بیدار شویم و در حالی که با قیافه پکر و خواب‌آلود داشتیم یکی یکی لباس‌هایمان را می‌پوشیدیم ناگهان رادیو بگوید: مدارس ابتدایی و راهنمایی تعطیل... همین کافی بود تا درس و مشق تبدیل شود به آدم برفی و گلوله برف و صدای جیغ و خنده. به همین راحتی! شاید جرقه اولیه جشنواره‌های زمستانی از همین جا آغاز شد، این که بشود هر سال و با هر برف زمستانی این شادمانی قدیمی را دوباره تکرار کرد.

رونق گردشگری در شهرهای سرد: فارغ از همه شادی و نشاطی که این جشنواره‌ها به گردشگران هدیه می‌کند، نمی‌توان از تأثیرات اقتصادی این شهرها با برگزاری جشنواره‌ای زمستانی گذشت؛ تأثیراتی که گاه به اندازه جشن برداشت محصول برای منطقه سودآور است.

رونق گردشگری زمستانی در پیست‌های اسکی، دریاچه‌های آبگرم و طبیعت بسیار مناسب استان‌های غربی کشور، بهترین و مطمئن‌ترین منبع اشتغال‌زایی برای ساکنان منطقه است و صنعت یخ‌زده گردشگری شهرهایی همچون شهرکرد را جانی دوباره می‌بخشد.

جشنواره برف هاربین - چین

این جشنواره را می‌توان هیجان‌انگیزترین رویداد زمستانی در جهان لقب داد. جشنواره بین‌المللی مجسمه‌های یخ و برف هاربین که از سال ۱۹۶۳ هر ساله در شهری به همین نام در چین برگزار می‌شود از پنجم ژانویه (دی) آغاز شده و یک ماه پذیرای گردشگران بی‌شماری از سراسر جهان است. در جشنواره هاربین مجسمه‌های بی‌نظیری از یخ و برف به دو شیوه مدرن و سنتی به نمایش در می‌آیند. مجسمه‌های مدرن این جشنواره با استفاده از لیزر تراش می‌خورند، اما مجسمه‌های سنتی حال و هوای دیگری دارند و با دست و ابزارهای سنتی و قدیمی شکل گرفته‌اند.

جشنواره یخ پلیموت - انگلستان

این جشنواره رویدادی سه روزه است که هر ساله در روزهای دهم تا دوازدهم نخستین ماه از سال میلادی در شهری به همین نام در انگلستان برگزار می‌شود.

این جشنواره که در سطح و اندازه‌های رویدادی جهانی برگزار می‌شود، با هدف غنای هر چه بیشتر شهر پلیموت در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و هنری شکل گرفته است. برنامه‌های این جشنواره بسیار متنوع و سرگرم‌کننده است؛ اما آنچه به جشنواره یخ پلیموت ارزش و اعتبار فراوان بخشیده، رقابت حکاکای روی یخ است که از سوی تیم‌های دانشگاهی انجام می‌شود، اما هیجان‌انگیزترین بخش این جشنواره، نورافشانی مرکز شهر پلیموت با ترکیباتی از یخ و آتش است.

جشنواره یخ جادویی - کانادا

این جشنواره از هفدهم تا بیست و ششم ژانویه (اواخر دی) در پارک ملی بَنف کانادا برگزار می‌شود. اما آنچه جشنواره یخ جادویی را از دیگر جشنواره‌های مشابه جدا کرده، خلاقیت در آن است. خلاقیت در جشنواره جادویی مهم‌ترین عنصر محسوب می‌شود. شرکت‌کنندگان در این جشنواره رقابتی باید بتوانند آثاری از یخ و برف خلق کنند که ابتکاری و تازه باشد و به آثار معمولی که از یخ ساخته می‌شود، شبیه نباشد. گردشگرانی که به بازدید از جشنواره یخ جادویی می‌روند این امکان را دارند تا منحصربه‌فردترین و جالب‌ترین مجسمه‌های یخی جهان را نظاره کنند و در کنارشان عکس بگیرند.

یلدا به ایران رسید

روایتی از پرسه‌زدن یک گردشگر خارجی در شب یلدای تهران

سی‌وشش ساله نظر زیبایی دارد. او می‌گوید یلدا زمانی برای جمع شدن سنت‌های کهن با عادت‌های مدرن امروزی است. بهاره از کودکی می‌گوید که همه خانواده در خانه پدر بزرگشان جمع می‌شدند و در کنار عموزاده‌ها و عمه‌زاده‌ها بازی و خوشگذرانی می‌کردند، اما یلدای این روزها برایش کمی فرق کرده و می‌گوید دیگر دوست ندارد مثل سال‌های تکراری گذشته با اقوام، شب یلدا را سپری کند. بهاره از شرکت در تورهای گردشگری شب یلدا که توسط آژانس‌های مسافرتی برگزار می‌شود، بیشتر استقبال می‌کند و با برادرش به سفر می‌رود.

کاشانی فردی که دارای یک شیرینی فروشی در نزدیکی میدان ولیعصر است، معتقد است آیین شب یلدا برای کسب و کارش بسیار پرسود است. کاشانی می‌گوید مردم از یک یا دو روز پیش از یلدا سفارش شیرینی می‌دهند تا هم در شب جشن شیرینی تازه داشته باشند و هم از فراهم بودن شیرینی‌شان مطمئن باشند.

کانال‌های تلویزیون برای این شب چند فیلم سینمایی نمایش می‌دهند که در بینشان فیلم‌های روز سینمای جهان نیز وجود دارد. در برخی کانال‌ها سفره‌هایی با تزئینات مرتبط با یلدا نمایش می‌دهند و مهمانانی مشهور از حوزه‌هایی چون سینما و ورزش حضور دارند. اشعاری از شاعر معروف شیرازی حافظ نیز در بین برنامه‌هاست که گویا خواندن اشعارش در شب یلدا یکی از سنت‌های مهم است.

دیگر دیر وقت شده است، اما خیابان‌های تهران همچنان پر هیاهو و شلوغ است. شب یلدا تازه آغاز شده است. تهران به زیر حجایی از تاریکی فرورفته اما روح شکست‌ناپذیر آیین یلدا، شوری در این شب به پا کرده است.

توری به اندازه طولانی‌ترین شب

این درست است که یکی از سنت‌های شب یلدا دورهم‌نشینی و قصه‌گویی است، اما این دلیلی نمی‌شود که تورها برنامه‌ای برای این شب نداشته باشند. بسیاری از تورها برنامه‌های خود را در کنار جاذبه‌های گردشگری شهر تدارک دیده‌اند، تا به این واسطه یک تیر و دو نشان کرده باشند. زمان این تورها هم معلوم است که نهایتاً به دو روز می‌رسد. در اینجا به برخی از این تورها اشاره می‌کنیم.

شب‌نشینی در خانه‌های قدیمی: اقامتی به یاد ماندنی در خانه سنتی خانه ایرانی، تپه‌های شن روان، کویر پر رمز و راز، دریاچه نمک و چند ضلعی‌های دریاچه نمک، کاروانسرای عباسی، شهر زیرزمینی اوبی (نوش‌آباد)، مراسم شب یلدا، پذیرایی مخصوص شب یلدا همراه با موسیقی زنده. دو روزه: ۲۱۰۰۰۰ تومان

قصه‌گویی در قلعه: دیدار از شهر ماسوله، تماشای آبشار ماسوله، طبیعت پاییزی جنگل‌های گیلان، قلعه تاریخی رودخان، پذیرایی شب یلدا و جنگل پیمایی چهار ساعته (رفت و برگشت) سبک در مسیر قلعه رودخان. دو روزه: ۱۶۵۰۰۰ تومان

آجیل خوری در کاخ ناصرالدین شاه: شب‌نشینی بلندترین شب سال در خانه‌ای در شهرستانک در محیطی گرم با سفره ویژه شب یلدا به همراه صرف شام و آجیل شب یلدا، مراسم حافظ‌خوانی، تکنوازی ساز. یک روزه: ۶۹۰۰۰ تومان.

یلداگردی در پایتخت: بازدید از موزه ایران باستان، آتشکده شهرری، حافظ‌خوانی و موسیقی زنده سنتی به همراه سخنان استادان به نام ایران‌شناسی و ستاره‌شناسی. یک روزه: ۵۴۰۰۰ تومان.

یلدا؛ تکامل سنت ایرانی

نگاهی به برخی سنت‌های شب یلدا در نقاط مختلف ایران

در بسیاری از نقاط ایران در شب یلدا همچون دیگر مراسم ملی و مذهبی برای نو عروس‌ها هدیه می‌فرستند، اما این سنت در میان شمالی‌ها، آذربایجانی‌ها و قزوینی‌ها بسیار پررنگ‌تر است. این هدایا بیشتر در خونچه‌هایی تزئین شده به خانه تازه عروس فرستاده می‌شود. آذربایجانی‌ها در میان هدایای خود حتماً هندوانه‌ای تزئین شده با شال قرمزی به دورش می‌گذارند، در حالی که مردم خطه شمال رسم دارند یک ماهی سفید بزرگ با تزئین سبزیجات را همراه هدایا بفرستند. چرا که معتقدند باعث خیر و برکت و فراوانی روزی زوج جدید و همچنین سلامت و باروری نو عروس می‌شود.

قزوینی‌ها به این هدیه «خونچه چله» می‌گویند و آن را از سوی داماد به عنوان هدیه زمستانی برای عروس می‌فرستند. قزوینی‌ها با خونچه چله عروس، پارچه، جواهر، کله قند و هفت نوع میوه می‌فرستند.

شب چراغانی خراسانی‌ها

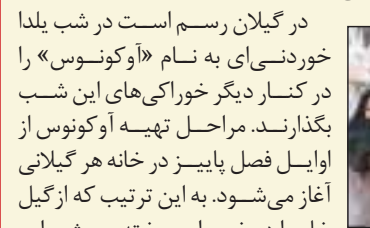
جالب است بدانید در خراسان از گذشته‌های دور تا کنون هر گز به این جشن، جشن یلدا گفته نمی‌شود، بلکه خراسانی‌ها همواره این جشن را به نام‌های «شب‌چله» یا «چله‌نشینی» می‌خوانند. مهم‌ترین مراسم خراسانی‌ها در شب‌چله، «شب چراغ» یا «شب چراغانی» است. این است که در گذشته دیدو بازدید زیاد بود. مردم در نبود برق برای رفتن به خانه اقوام فانوس به دست می‌گرفتند و همه جا از یلدا چراغ‌ها، روشن می‌شد و در واقع به سبب تردد زیاد مردم چراغ به دست در شب یلدا، به شب چراغ معروف شده است.

فال سوزن همدانی‌ها

همدانی‌ها در شب یلدا فالی به نام «فال سوزن» می‌گیرند همه دور تا دور اتاق می‌نشینند و پیرزنی به طور پیاپی شعر می‌خواند. در کنار پیرزن، دختر بچه‌ای پارچه‌ای قیچی نخورده و آب نخورده به دست می‌گیرد و با هر بار شعرخوانی به آن سوزنی می‌زند. مهمانان بر اساس ترتیب نشستن هر شعر را فال خود می‌گیرند و تعبیر می‌کنند.

طبق خوراکی برای نو عروسان

در گیلان رسم است در شب یلدا خوردنی‌ای به نام «آو کونوس» را در کنار دیگر خوراکی‌های این شب بگذارند. مراحل تهیه آو کونوس از اوایل فصل پاییز در خانه هر گیلانی آغاز می‌شود. به این ترتیب که از گیل خام را در خمیرهای ریخته، رویش را پر از آب کرده و کمی نمک نیز به آن می‌افزایند. سپس در خمیر را محکم بسته و آن را در داخل اتاقی گرم قرار می‌دهند. از گیل‌های سفت و خام تا شب یلدا پخته، آبدار و خوشمزه می‌شود. گیلانی‌ها معمولاً آو کونوس را با گلپر و نمک می‌خورند. خانواده‌هایی که در همان سال پسرشان را داماد یا نامزد کرده‌اند، در طبقی که برای خانواده نو عروس می‌فرستند، آو کونوس را نیز می‌گذارند.

شب انتظار قارون

کرمانی‌ها در شب یلدا علاوه بر مراسمی که در سایر نقاط ایران برگزار می‌شود، رسم جالب و متفاوتی دارند. کرمانی‌ها در طول شب یلدا تا سحرگاه به انتظار قارون افسانه‌ای می‌نشینند. قارون در افسانه‌ها پیرمرد متمولی

است که ثروتش قابل شمارش نیست. در افسانه‌های محلی کرمان این گونه گفته شده که قارون در شب یلدا در لباس مبدل هیزم شکن به خانواده‌های فقیر سر زده و به آنها تکه‌های چوب هدیه می‌دهد. در این افسانه‌ها تکه‌های چوب با طلوع خورشید به طلا تبدیل شده و سبب ثروت و برکت خانواده‌های فقیر می‌شود.

پایان هفته، آغاز سفر

تعطیلات آخر هفته را جدی بگیرید

چرا ایرانی‌ها تعطیلات آخر هفته را جدی نمی‌گیرند؟ این سوال می‌تواند علت‌های بسیاری داشته باشد، اما وقتی آمار سفر ایرانیان را با تعداد بالای تعطیلات ایران مقایسه می‌کنیم همه آن علت‌ها کم‌رنگ می‌شود.

اول: مرکز آمار ایران به صورت فصلی آماری را منتشر می‌کند که حکایت از میزان سفر ایرانیان در آن فصل دارد. در این طرح با مراجعه به خانوارهای نمونه، در مورد ویژگی‌های سفر از جمله تعداد سفر، نوع سفر (با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه)، هدف اصلی سفر (دیدار بستگان و آشنایان، اقامتگاه‌های عمومی، چادر، کمپ شخصی و...) هزینه‌های سفر، اطلاعاتی جمع‌آوری می‌شود. هر چند این آمار از سال گذشته تا به حال منتشر نشده است، اما می‌توان از آمار سفر ایرانیان در تابستان ۹۱ هم نتایج کاربردی را استخراج کرد. بر اساس این آمار حدود ۵۷ درصد خانوارهای کشور که معادل ۱۲ میلیون و

۴۸۵ هزار و ۳۱۶ خانوار است، حداقل یک سفر داشته‌اند. در مقابل حدود ۴۳ درصد، یعنی ۹ میلیون و ۲۶۳ هزار و ۶۸۴ خانوار در این فصل سفری نداشته‌اند. این در حالی است که تابستان پر سفرتر از هر فصلی برای ایرانیان است و رقم ۴۳ درصد با توجه به میزان تعطیلات بالای ایران، رقم قابل توجهی است. رقمی که نشان از سفر نرفتن حدود ده میلیون ایرانی دارد.

دوم: در حالی که بیشتر کشورهای جهان بین ۹ تا ۱۱ روز از سال را تعطیل هستند، در تقویم رسمی کشورمان سالانه ۲۵ روز تعطیل رسمی (شامل پانزده روز مناسبت‌های مذهبی و ده روز مناسبت‌های ملی) داریم که باید به این رقم، ۵۲ جمعه را اضافه کنیم. که البته تعطیل پنجشنبه‌های بسیاری از ادارها و نهادهای دولتی هم اضافه می‌شود.

مهم‌ترین دلیلی که می‌توان برای بیرون رفتن از خانه در تعطیلات آخر هفته در نظر گرفت، همان جداسدن از فضای روزمره و کار است که تأثیرات فراوانی در روحیات افراد دارد. از جمله اینکه این که سفر، آمادگی بهتر و بیشتری برای آغاز هفته کاری فراهم می‌کند و در بازده کاری افراد هم تأثیر شگرف و قابل توجهی دارد.

برای یک یا دو روز تعطیل آخر هفته گزینه‌های بسیاری برای سفر وجود دارد؛ گزینه‌هایی که اغلب از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه است. چرا که بسیاری از افراد به دلیل توجه اقتصادی نداشتن سفرهای یک‌روزه، قید این نوع سفرها را می‌زنند، در صورتی که حتی شاید ماندن در خانه از لحاظ اقتصادی هزینه بیشتری برای افراد داشته باشد!

جایی غیر از خانه

نگاهی به مهم‌ترین مقاصد سفرهای یک‌روزه

کویر بادرود: بازدید از کاروانسرای عباسی، پیاده‌روی در تپه‌های شنی و عکاسی روی رمل‌های منطقه. از تهران باید فاصله ۲۳۰ کیلومتری اتوبان تهران - قم - کاشان را طی کنید تا در فاصله ۶۰ کیلومتر بعد از کاشان به بادرود برسید. هزینه تور: ۴۵ هزار تومان.

ده تنگه و قله قلعه دختر: پیاده‌روی در حاشیه رودخانه و عبور از میان باغ‌ها، بازدید از روستای نیمه متروکه ده تنگه، صعود اختیاری به قله زیبای قلعه دختر (قرزل ماما) و دیدار از قلعه ساسانی. فاصله این منطقه تا تهران حدود ۳۰ کیلومتر است. هزینه تور: ۳۲ هزار تومان.

تنگه لالون: حرکت در امتداد رودخانه لالون، عبور از تنگه لالون (عبور از رودخانه خروشان)، مناظر چشم‌نواز طبیعی، غارهای برفی، چشمه‌های پر آب، چشمه گازدار تلخ آب، آبشار خلنو. تنگه لالون در منطقه فشم تهران است. هزینه تور: ۳۵ هزار تومان.

پیاده‌روی در راش: بازدید از روستاهای جنگلی، تماشای چشم‌اندازهای زیبای منطقه، مشاهده جنگل‌های متراکم درختان سبزه و سر به فلک کشیده راش. این جنگل‌ها در مسیر حرکت تهران - فیروزکوه - فریم قرار دارد. هزینه تور: ۴۰ هزار تومان.

روستای هرانده تا خمه: پیاده‌روی در مسیر هموار و کم شیب روستای هرانده تا خمه (حدود شش کیلومتر)، بازدید از مناظر زیبای طبیعت منطقه، عبور از باغ‌های هرانده و صرف ناهار کنار رودخانه نم‌رود. مسیر تهران - فیروزکوه. هزینه تور: ۴۹ هزار تومان.

آبشار سنگان، قله پهنه حصار: پیاده‌روی در دره زیبای سنگان، عبور از میان باغ‌ها و جویبارها، دیدن مناظر زیبای پاییزی، بازدید از آبشار مرتفع و یخ‌زده سنگان، صعود به قله ۳۳۰۰ متری پهنه حصار (اختیاری). آبشار سنگان در ۲۰ کیلومتری شمال غرب تهران واقع است. هزینه تور: ۴۰ هزار تومان.

روستای ایبانه: بازدید از روستای سرخ‌رنگ ایبانه، مسجد و کوه حاجتگاه، آتشکده هارپاک، مسجد جامع، دامنه‌های کوه کرکس، دیدن البسه سنتی مردم ایبانه.

ایبانه در فاصله ۲۶۰ کیلومتری تهران است. هزینه تور: ۵۰ هزار تومان. **روستا و آبشار رندان:** کوه‌پیمایی سبک به سمت آبشار و تنگه رندان، عبور از بین باغ‌ها و مزارع دارای مناظر زمستانی بسیار زیبا.

روستای رندان در ۲۰ کیلومتری تهران قرار دارد. هزینه تور: ۴۹ هزار تومان. **دره شמושک:** پیاده‌روی در دره شמושک و حاشیه رودخانه، عبور از رودخانه شמושک، عبور از باغ‌ها و مزارع، صرف ناهار در طبیعت و گشت‌وگذار در منطقه. شמושک در حد فاصل تهران و چالوس قرار گرفته است. هزینه تور: ۴۵۰ هزار تومان.

دریاچه حوض سلطان: بازدید از بنای تاریخی قلعه سنگی، خروج از اتوبان به سمت دریاچه، توقف برای تعویض لباس و کفش همسفران، شروع پیاده‌روی در دریاچه به صورت آزاد یا گروهی. مسیر جاده تهران - قم. هزینه تور: ۳۵ هزار تومان.

یک روز با سفر

آنچه باید درباره سفرهای یک‌روزه بدانید

می‌رسد «تورلیدر»‌ها هستند. بسیاری از این تورهای سفر یک‌روزه به نام این تورلیدرها شناخته می‌شوند تا آژانس‌ها، بسیاری بعد از سفر ارتباط خود را با تورلیدرها حفظ می‌کنند و سفرهای یک‌روزه‌شان را به عنوان یک برنامه ثابت در تقویم سالانه زندگی خود می‌گنجانند. بنابراین تورلیدرها می‌توانند در تغییر فرهنگ سفر ایرانیان نقش بسیار موثرتری نسبت به آژانس‌ها و نهادهای دولتی و حتی تشویق رسانه‌ها داشته باشند.

نکات مهم سفر یک‌روزه: اما اگر آخر هفته قصد کردید راهی سفر شوید، سه نکته اساسی را حتما در نظر بگیرید.

اول این که پیش از پرداخت پول از نوع وسیله نقلیه مطمئن شوید. مینی‌بوس‌های سایز کوچک شاید هزینه کمتری داشته باشند ولی برای مسافرت ۶۰۰ کیلومتری مانند مازندران (۳۰۰ کیلومتر رفت، ۳۰۰ کیلومتر برگشت) شاید لذت سفر را به کامتان تلخ کند.

دومین نکته در رابطه با مقصد سفر است. پیش از انتخاب نوع و محل تور، اطلاعات جغرافیایی و بومی آن را به دست بیاورید. جنگل‌نوردی در فصل زمستان و کوه‌نوردی در فصل تابستان خیلی هم نمی‌تواند جذاب باشد. آب و هوا، برف و باران بر نوع زیبایی مناظر اطراف تأثیر بسزایی دارد.

سوم تحقیق کنید کدام محل در کدام فصل زیبایی بیشتری پیدا می‌کند و در نهایت این که احتمال وقوع حادثه را جدی بگیرید. از دفا تر برگزارکننده تورها صحت بیمه افراد را جویا شوید. از وجود پکیج کمک‌های اولیه که آن را معمولاً دستیار تورلیدر حمل می‌کند نیز اطمینان حاصل کنید.

«آخر هفته کجا می‌ری هنری؟» این سوال دیالوگ پایانی سریال «کارآگاه درک» بود که اواسط دهه ۷۰ از تلویزیون ایران پخش می‌شد.

سریالی که هواداران بسیاری هم داشت و جالب این که میان همه موضوعات جنایی‌اش به این دیالوگ معروف شده بود. هر چقدر این سوال برای کارآگاه باهوش آلمانی مهم بود برای ایرانی‌ها چندان اهمیتی نداشت. چرا که آنها معمولاً برای آخر هفته‌شان برنامه سفر ندارند و سفر برای آنها کمتر از یک هفته معنی نمی‌دهد.

دست‌کم از نسل قدیم ایرانی‌ها که چنین بر می‌آید، اما سوی دیگر این ماجرا رونق سفرهای یک‌روزه است که اتفاقاً میان نسل جدید ایرانی‌ها طرفداران بسیاری پیدا کرده و همین موضوع باعث رونق تورهای سفری یک‌روزه شده است.

سفرهایی که معمولاً از بامداد آغاز می‌شود و تا نیمه‌شب ادامه دارد. با لحاظ کردن مبدا تهران این سفرها نهایتاً با فاصله‌های ۳۰۰ کیلومتری طراحی می‌شود. هزینه این سفرها هم معمولاً از ۳۰ هزار تومان شروع و به ۶۰ هزار تومان هم می‌رسد.

وسایلی مورد نیاز چنین سفرهایی هم معلوم و مشخص است البته معمولاً از طریق برگزارکننده این تورها به مسافران اعلام می‌شود با این حال همیشه توصیه می‌شود قدری خوراکی در کوله خود داشته باشید. یک دست لباس اضافه، کمک‌های اولیه، بند، چسب‌نواری، کاغذ، قلم، ساعت، عینک‌دودی، زبرانداز، پتو مسافرتی و احياناً دوربین از لوازمی است که گردشگران حرفه‌ای طی سال‌ها سفر پیشنهاد می‌کنند.

لیدرها مهم‌تر از تورها: در سفرهای یک‌روزه چیزی که مهم به نظر

شگردهای کاهش هزینه سفر

هستی یزدان‌پناه

برخی کم کردن هزینه‌های سفر را با سفرهای ارزان قیمت که سبب آزردهی‌های فراوان می‌شود، اشتباه می‌گیرند. نیازی نیست به قیمت از بین رفتن راحتی و آسایش خود و خانواده‌تان ارزان‌تر سفر کنید. کافی است با به کار بردن تعدادی راهکار ساده هم ارزان‌تر سفر کنید و هم در آسایش باشید. در اینجا به برخی از این راهکارها اشاره می‌شود.

از خبرنامه‌های الکترونیکی بهره ببرید

بسیاری از آژانس‌های مسافرتی و برگزارکنندگان تور هنگام کم بودن تعداد مسافران که به اصطلاح آن را «بسته نشدن تور» می‌خوانند، اقدام به فروش تورهای مسافرتی در لحظه آخر به قیمت‌های بسیار ارزان می‌کنند. کافی است با عضو شدن در تارنماهای این آژانس‌ها و شبکه‌های اجتماعی آنان از این تخفیف‌ها مطلع شده و بپراحتی اقدام به خرید بسته مسافرتی در روزهای نزدیک به عزیمت کنید.

این تخفیف‌ها در خصوص پروازها نیز بسیار اتفاق می‌افتد. به‌عنوان مثال پروازهایی که در ساعات اولیه روز و یا نیمه‌شب هستند، معمولاً در لحظه آخر با قیمت‌هایی بسیار پایین‌تر، حتی گاه نیم بها نیز فروخته می‌شوند. پس استفاده از این تخفیف‌ها را از دست ندهید.

سفر در فصل رکود: اگر زمان سفرتان محدود به عواملی چون تعطیلات رسمی، مدرسه کودکان، مرخصی از محل کار و... نیست و این امکان را دارید که خود تصمیم بگیرید کی به مسافرت بروید، بهتر است به جای فصل رونق، در طول فصل خلوتی و رکود به مقصد مورد نظرتان سفر کنید. سفر در طول فصل رکود شرایط استفاده از تمامی امکانات سفر، چون مراکز اقامتی، رستوران‌ها و کافه‌ها، وسایل حمل و نقل، و ورودیه‌ها را با قیمتی ارزان‌تر برایتان فراهم می‌آورد.

استفاده از تورهای رایگان درون‌شهری: در بسیاری از مقاصد شهری هنگام رویدادهای خاص فرهنگی، مذهبی، سیاسی، ملی و... تورهای گشت درون‌شهری جهت نمایش جاذبه‌های گردشگری

شهرها برگزار می‌شود. کافی است پیش از عزیمت از نگاهی به تقویم مقصد مورد نظر خود بیندازید تا بسادگی بتوانید در یکی از این تورها ثبت‌نام کنید.

راهکارهایی دیگر

• بهتر است برای کم کردن هزینه‌ها به جای اجاره ماشین در مقصد، که معمولاً بسیار هزینه‌بر است، از تاکسی استفاده کنید.

• در مراکز اقامتی زیاد سختگیر نباشید، نیازی نیست چشم‌انداز اتاقتان حتماً منظره‌ای ویژه به شما نمایش دهد. کافی است تنها اتاقی راحت اجاره کنید تا در طول سفر به آسانی در آن استراحت و تجدید قوا کنید.

• در طول سفر به تبلیغات اهمیت دهید. بسیاری از مراکز تفریحی و رستوران‌های تازه تاسیس تخفیفات ویژه‌ای را در کنار خدمات عالی به مشتریان ارائه می‌دهند.

• در طول سفر برای تماس با اعضای خانواده و دوستان، می‌توانید به جای استفاده از خدمات تلفن مقصد، از طریق اینترنت که معمولاً در همه جا رایگان در اختیار مسافران قرار دارد، بهره بگیرید و با استفاده از نرم‌افزارهای موجود بپراحتی از طریق اینترنت تماس تلفنی برقرار کنید.

باهم بودن، ارزش سفر را بیشتر می‌کند

کاظم احمدزاده، مجری تلویزیون، در سفرهای زمینی‌اش عرض زندگی با خانواده‌اش را وسعت می‌بخشد

را ببینیم و در کنارش با خانواده‌ام باشم. من می‌گویم می‌خواهم با خانواده‌ام باشم و در کنارش رشته کوه‌های زاگرس را هم ببینم. به همین خاطر هر جا که با خانواده‌ام بروم، برایم زیباست. از طرف دیگر، آنقدر کشور ما زیباست که بی‌انصافی است بخوایم از یک قسمت آن بسیار تعریف کنم و از قسمت دیگر خیر. به نظر من منطقه کویری و بی‌آب و علف یزد و کرمان به همان اندازه زیباست که مازندران، گیلان، اصفهان و شیراز.

البته در سفر به یک چیز بسیار حساسم و آن شلوغی است. من اصلاً از شلوغی خوشم نمی‌آید. به همین خاطر، اصلاً در نوروز به سفر نمی‌روم. من چند بار در برنامه‌های مختلف رسانه، به شوخی و جدی گفته‌ام ما نفهمیدیم، عید نوروز زمان دور هم بودن و دید و بازدید است یا زمان سفر؟ گرچه می‌دانم زندگی پر از کار و بدون مرخصی و فرصت استراحت، خود به خود موجب می‌شود افراد در این ایام به سفر بروند. غیر از آن، اگر دور روز تعطیلی باشد، حداقل جاده‌های منتهی به شمال بسیار شلوغ می‌شود و آدم باید حدود سه ساعت در کرج ابتدای جاده چالوس در ترافیک معطل شود. واقعا افراد می‌خواهند به کجا بروند؟ مگر هدف این نیست که با هم باشیم. در خانه هم می‌شود با هم بود. حالت بیرحمانه‌ترش این که آیا هر کدام از ما واقعا اطراف شهر خودمان را گشته‌ایم؟ مثلاً آیا تهرانی‌ها به دیدن الموت در استان قزوین رفته‌اند؟ فقط چند ساعت راه است تا به یکی از زیباترین مناطق طبیعی و تاریخی کشورمان برویم. آیا می‌دانیم قزوین پایتخت خط ایران بوده و زمانی اولین خیابان ایران در این شهر احداث شده است؟ یا مثلاً آیا شیرازی‌ها تمام مناطق شهر خودشان را دیده‌اند؟ احتمالاً خیر، ولی احتمالاً همین افراد کیش را دیده‌اند. در سطح وسیع‌تر می‌خواهم بگویم آیا کسی که به دیدن سنگاپور و مالزی می‌رود، ایران را دیده است؟ من سفر خارجی را نفی نمی‌کنم. خودم هم به سفر خارجی رفته‌ام، ولی می‌گویم باید ایران را هم دید....

همگی دور هم در یک کویه کوچک، جمع می‌شویم و دیگر این طور نیست که هر کس برای خودش جایی باشد. مجبور می‌شویم با هم باشیم. برای هم سرگرمی ایجاد کنیم. لذت بیشترش در خوابیدن است. چه خوب که ما در کنار هم در یک کویه قطار می‌خوابیم. حتی چه خوب که در سفرهایمان یک اتاق اجاره کنیم یا در یک چادر بخوابیم. تا حتی وقتی خنجر می‌کنیم، در کنار هم باشیم.

بعد از اولویت در کنار هم بودن، دیدن آثار طبیعی و تاریخی و باستانی برایم اهمیت دارد. من همیشه دوست داشتم با خانواده‌ام را به سمت کویرهای مرکزی ایران ببرم. مثلاً یک بار، سفری حدوداً یک هفته‌ای داشتیم که از مشهد راه افتادیم به سمت تربت حیدریه و بعد کرمان و یزد. خلاصه شهر به شهر گشتیم. یک بار دیگر زمینی به سمت بندرعباس رفتیم. معمولاً افراد دنبال جاهای سرسبز هستند، ولی من خیلی دوست دارم مناطق کویری، کوه‌ها و طبیعت بکر کشورم را نیز ببینم.

من در سفرهایم هتل‌های مختلف را تجربه کرده‌ام. ولی هدفم از سفر رفتن، دیدن هتل و انتخاب یک هتل گران قیمت نیست. خانه من شبیه هتل است. من در خانه‌ام، اتاق خواب دارم، آشپزخانه مجهز دارم، تخت دارم، مبلمان دارم، حمام دارم... چرا باید از خانه هتل ماندم، به یک هتل دیگر بروم؟ می‌خواهم به یک جای متفاوت بروم. ما یک بار به آستارا رفته بودیم و شب یکی از خانه‌هایی را که کنار جاده می‌گویند منزل منزل، اجاره کردیم. یک اتاق سنتی و قدیمی بود. بدون هیچ تخت و وسایل مدرن خاص و ما سبک زندگی سنتی در آنجا را تجربه کردیم.

حتی برای غذا نیز، زیاد اهل غذا خریدن نیستیم. خیلی خوش می‌گذرد وقتی در خانه غذایی را درست می‌کنیم و بعد در راه آن را روی گاز پیک‌نیک گرم می‌کنیم. حتی غذا خوردن در ماشین را هم دوست دارم. مثلاً وقتی یک غذای جمع و جور مثل کوکوسبزی یا کوکو سیب‌زمینی را پشت فرمان ماشین می‌خورم، یا وقتی همسرم برایم لقمه می‌گیرد و به من می‌دهد، یا وقتی در همان ماشین میوه‌ای پوست می‌کنیم یا چای می‌نوشیم، تمام اینها خیلی خوب است و تمام خوشی سفر به همین با هم بودن‌هاست. بنابراین، می‌توانم گاهی اوقات ۱۵ یا ۱۶ ساعت رانندگی کنم و انرژی‌ام را از خانواده‌ام و این با هم بودن دریافت می‌کنم. یادمان باشد، زندگی مدرن امروز، ما را از با هم بودن دور کرده است. من نمی‌گویم می‌خواهم رشته کوه‌های زاگرس

من متولد تهران هستم و پدر و مادرم اصالتاً مشهدی هستند. به همین جهت مشهد را نه فقط برای زیارت، بلکه در جایگاه خانه پدری‌ام بسیار دیده‌ام. غیر از هدف زیارت که در نیکی آن هیچ جای شکی وجود ندارد، از دیدنی‌های زیبای مشهد می‌توان به بیلاقیات آن اشاره کرد که هنوز در ذهنم باقی مانده است.

این بیلاقیات مکان‌های منحصر به فردی هستند که از قدیم نیز معروف بوده‌اند؛ مثل طرقله و وکیل آباد که معمولاً مسافران به دیدن آنها پسند می‌کنند. البته زُشک، اُبرده و اُحلمَد و سدّ کارده، هم از دیگر جاهای دیدنی هستند که کمتر مسافران به سراغشان می‌روند و مشهدی‌ها برای گشت‌وگذار در خارج از شهر، بیشتر سراغ این مناطق می‌روند. این چند منطقه برای مسافران هم چندان دور نیستند. برای تهرانی‌ها که مسافت‌های طولانی و ترافیک‌های سنگین را متحمل می‌شوند، این مسیرها بسیار کوتاه است، ولی برای کسانی که در شهرهای خلوت زندگی می‌کنند شاید کمی طولانی به نظر برسد.

فرصت با هم بودن در سفر برایم بیش از هر چیز مهم است. زمان برایم اهمیتی ندارد، همچنین مقصد سفر. یکی از حسن‌های سفر همین با هم بودن است. مادر کمتر گرفتار کارهای آشپزخانه است و می‌تواند برای خودش زندگی کند. مرد هم از کار بیرون از خانه‌اش فارغ می‌شود. بچه‌ها هم سراغ درس و تلویزیون و کامپیوتر نمی‌روند. سفر ما را از زندگی روزمره ماشینی دور می‌کند. بخصوص اگر این سفر با قطار باشد، زیرا که ما برای یک بازه زمانی مشخص

چمدان

نظر و پیشنهاد خود را به نشانی:

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر
روزنامه جام‌جم یا پست الکترونیکی
chamedan@jamejamonline.ir

بفرستید یا به شماره
۳۰۰۱۱۲۲۳ پیامک بزنید